

MUISTIO

3.4.2019

TUOMIOISTUINVIRASTON JOHTOKUNNAN ASETTAMINEN

Yleistä

Suomeen perustetaan Tuomioistuinvirasto huolehtimaan tuomioistuinlaitoksen keskushallintotehtävistä. Tuomioistuinvirasto toimii oikeusministeriön hallinnonalalla, mutta se on itsenäinen keskusvirasto. Viraston perustamisen edellyttämät tuomioistuinlain muutokset (L 209/2019) tulevat voimaan ja virasto aloittaa toimintansa 1.1.2020.

Tuomioistuinvirastossa ylintä päätösvaltaa käyttää johtokunta. Johtokunnasta, johtokunnan asettamisesta ja kokoonpanosta sekä johtokunnan jäsen ehdokkaiden nimeämisestä säädetään tuomioistuinlain 19 a luvussa (209/2019). Ennen lain voimaantuloa on mahdollista ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvosto asettaa Tuomioistuinviraston johtokunnan viideksi vuodeksi kerrallaan sille esitettyjen ehdokkaiden joukosta (19 a luku 7 § 1 mom.). Johtokunnassa on kahdeksan jäsentä. Tuomariemistöisessä johtokunnassa on korkeimman oikeuden tuomari, korkeimman hallinto-oikeuden tuomari sekä tuomari hovioikeuksista, kärjäoikeuksista, hallinto-oikeuksista ja erityistuomioistuimista. Johtokunnassa on lisäksi tuomioistuinten muuhun henkilöstöön kuuluva jäsen sekä yksi tuomioistuinten ulkopuolinen jäsen, jolla on erityisesti julkishallinnon johtamisen asiantuntemusta. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tuomarijäsenistä yhden on oltava hovioikeuden tai kärjäoikeuden päällikkötuomari ja yhden hallinto-oikeuden tai erityistuomioistuimen päällikkötuomari (19 a luku 7 § 2 ja 3 mom.).

Tehtävien avoinna olemisesta ilmoittaminen

Oikeusministeriö on ilmoittanut johtokunnan tehtävien avoinna olemisesta ja pyytänyt siihen oikeutettuja tahoja nimeämään ehdokkaat jäseniksi ja varajäseniksi (19 a luku 8 § 2 mom.). Ilmoitus on toimitettu tuomioistuimille sähköpostilla 22.2.2019 sekä julkaistu oikeusministeriön hallinnonalan intranetissä ja valtioneuvoston intranetissä 22.2.2019 ja 5.3.2019. Ilmoitus on julkaistu Virallisessa Lehdessä ja Helsingin Sanomissa 1.3.2019.

Tuomarijäsenet ja tuomioistuinten muuta henkilöstöä edustava jäsen

Ylimmät tuomioistuimet ovat tuomioistuinlain 19 a luvun (209/2019) 8 §:n 1 momentissa säädettyä menettelyä noudattaen nimenneet ehdokkaat jäseniksi ja varajäseniksi. Oikeusministeriön esitys vastaa tuomioistuinten esitystä.

Hovioikeuksien, käräjäoikeuksien, hallinto-oikeuksien ja erityistuomioistuinten päällikkötuomarit ovat tuomioistuinlain 19 a luvun (209/2019) 8 §:n 1 momentissa säädettyä menettelyä noudattaen nimenneet ehdokkaat jäseniksi ja varajäseniksi. Oikeusministeriön esitys vastaa päällikkötuomareiden esitystä.

Tuomioistuinlaitoksen ulkopuolinen jäsen

Oikeusministeriö on johtokunnan tehtävien avoimena olemisesta ilmoittaessaan pyytänyt tehtävistä kiinnostuneita henkilöitä, joilla on erityisesti julkishallinnon johtamisen asiantuntemusta, ilmoittautumaan oikeusministeriölle. Oikeusministeriöön on saapunut vapaamuotoiset hakemukset seuraavilta henkilöiltä.

- Jokinen, Juhani: OTK, varatuomari
- Kyllästinen, Esa: HTT, OTL, OTK, varatuomari, Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
- Sarvilinna, Sami: OTL, OTK, FM, varatuomari, Helsingin kaupungin kansliapäällikkö
- Juhani Toukola: OTK, valtakunnanvouti
- Väisänen, Juha: Vaasan hallinto-oikeuden luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari

Jokista on pidettävä selvästi ansioituneimpana johtokunnan jäsenen tehtävään. Hänellä on pitkä kokemus valtionhallinnosta, erityisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston johtamisesta. Jokisen jälkeen ansioituneimpina tehtävään on pidettävä Kyllästistä ja Toukoolaa. Kyllästinen on oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja. Hänen edustamansa toimiala on lähempänä Tuomioistuinviraston toimialaa, kuin ulosottolaitoksen toimiala, jota Toukola valtakunnanvoutina edustaa.

Oikeusministeriön esitys

Oikeusministeriö esittää, että Tuomioistuinviraston johtokunnan jäseniksi ja varajäseniksi nimitetään seuraavat henkilöt:

oikeusneuvos Asko Välimaa, korkein oikeus
varajäsen oikeusneuvos Kirsti Uusitalo, korkein oikeus

oikeusneuvos Irma Telivuo, korkein hallinto-oikeus
varajäsen oikeusneuvos Timo Räbinä, korkein hallinto-oikeus

hovioikeudenlaamanni Asko Nurmi, Turun hovioikeus
varajäsen hovioikeudenneuvos Aki Rasilainen, Itä-Suomen hovioikeus

laamanni Antti Savela, Oulun käräjäoikeus
varajäsen laamanni Tuija Turpeinen, Pohjois-Karjalan käräjäoikeus

ylituomari Ann-Mari Pitkäranta, Hämeenlinnan hallinto-oikeus
varajäsen ylituomari Petri Saukko, Itä-Suomen hallinto-oikeus

vakuutusosikeustuomari Minna Markkanen, vakuutusosikeus
varajäsen markkinaosikeustuomari Nina Korjus, markkinaosikeus

hallintosihiteeri Marja Häkkinen, Päijät-Hämeen käräjäosikeus
varajäsen käräjäsihiteeri Sirpa Saviniemi, Pirkanmaan käräjäosikeus

varatuomari Juhani Jokinen
varajäsen osikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja Esa Kyllästinen

Muuta huomioon otettavaa

Tuomioistuinlain 19 a luvun (209/2019) 7 §:n 4 momentin mukaan kansanedustaja tai Ahvenanmaan maakuntapäivien, valtioneuvoston, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen ei voi toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa. Oman ilmoituksensa perusteella kukaan johtokunnan jäseneksi tai varajäseneksi esitettävä henkilö ei ole säännöksessä mainitussa poliittisessa tehtävässä.

Johtokunnan kokoonpano täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n 2 momentin (232/2005) vaatimuksen.

Tuomioistuinlain 19 a luvussa (209/2019) ei ole erikseen säädetty johtokunnan jäsenten kielitaitovaatimuksista. Tietävästi yksikään johtokunnan jäseneksi tai varajäseneksi esitetyistä ei ole kaksikielinen. Tällä ei ole kuitenkaan vaikutusta kielilaissa (423/2003) säädettyyn jokaisen osikeuteen käyttää tuomioistuimessa tai Tuomioistuinvirastossa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia.

Johtokunnan asettaminen on keskeinen toimenpide Tuomioistuinviraston aloituksen valmistelussa, sillä johtokunta mm. valitsee ylijohtajan ja vahvistaa viraston työjärjestyksen. Tuomioistuinlain 19 a luvussa (209/2019) ei ole siirtymäsäännöstä siitä, milloin johtokunta voi aloittaa toimintansa. Lainvalmisteluohjeiden (Lainkirjoittajan opas, kohta 21.3) mukaan lakeihin ei kirjoiteta yleisluonteista säännöstä täytäntöönpanoon tarvittavista toimenpiteistä ennen lain voimaantuloa. Tavanomaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä pidetään sallittuina ilman nimenomasta säännöstäkin. Tästä johtuen johtokunta esitetään asetettavaksi ajalle 4.4.2019 - 3.4.2024.